

GRIPA 2010./2011.

Mr.sc. Đana Pahor, dr.med.

Nastavni ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE - RIJEKA

Rijeka, listopad 2010.

G R I P A

- **Dolazi od francuske riječi “grippe” što znači “šćepati, zgrabiti” i od talijanske riječi “influenza” (nepovoljni astrološki utjecaj – influenza)**
- **Virusi gripe tip:**
 - **A – najveći epidemijski potencijal (sve veće epidemije i pandemije)**
 - **B – ima manji epidemijski potencijal**
 - **C – nema epidemiološkog značenja – oboljevaju životinje**

Epidemija i pandemija

Sezonske epidemije gripe uzrokuju podtipovi virusa gripe koji već postoje među ljudima i cirkuliraju svake sezone

Pandemiju uzrokuje novi podtip ili podtipovi koji nikad nisu kružili u ljudskoj populaciji ili nisu bili u opticaju dugo vremena

Pandemija gripe uzrokuje veliki broj oboljenja, veliki broj smrtnih slučajeva, prekid redovnih aktivnosti i ekonomske troškove.

Specifičnost virusa gripe

Antigena raznolikost – “prevrtljivost”

Najznačajnija dva antigena:

H/1-15

N/1-9

Virusi koji uzrokuju gripu kod čovjeka imaju:

H1, H2 i H3

N1 i N2

Svi ostali antigeni su životinjskog porijekla:

konj,

svinja i

najpoznatija je gripa pernatih životinja - **kuga peradi**

Gripa u ljudi

Tri podtipa virusa A:

A/H1N1

A/H2N2

A/H3N2

Gripa je zarazna bolest

- **Uzročnik: virus gripe**
- **Simptomi (znakovi bolesti)**
 - Povišena tjelesna temperatura $>38^{\circ}\text{C}$
 - Respiratorni simptomi: kašalj suhi ili produktivni, curenje nosa, grlobolja
 - Bolovi u tijelu (mišići i zglobovi)
 - Glavobolja
 - Zimica
 - Slabost
 - Povraćanje ili proljev (nije tipično za gripu ali je prijavljeno u slučajevima zaraze novim tipom virusa gripe)

Kako se gripa prenosi?

-
- **Prenosi se s čovjeka na čovjeka prvenstveno kapljičnim putem:**
 - Prilikom kašljanja i kihanja ili
 - Posrednim kontaktom, putem ruku ili površina, s respiratornim izlučevinama osobe koja je zarazna

Specifične mjere prevencije - cijepljenje

2008. godina

Preporuke za cijepljenje

OSOBE KOJE SE NUŽNO CIJEPE PROTIV GRIPE:

- **Prema preporuci Referalnog centra za epidemiologiju Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi: Službe za epidemiologiju zaraznih bolesti Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo**

I Osobe pod povećanim rizikom od komplikacija ili smrti uzrokovane gripom

- Osobe životne dobi 65 godina i stariji
- pacijenti s kroničnim oboljenjima, posebno oboljenjima srca i pluća, uključujući djecu, a posebno onu s oštećenom plućnom funkcijom (cistična fibroza, kronična astma, bronhopulminalna displazija) i s kongenitalnim srčanim manama;
- odrasli i djeca s kroničnim bolestima metabolizma (uključujući diabetes mellitus), kroničnim bolestima bubrega, hemoglobinopatijama i oštećenjem imunog sustava (uključujući HIV infekciju);
- djeca i adolescenti (6 mj. do 18 god.) na dugotrajnoj terapiji aspirinom (Reye sindrom)
- štićenici domova za starije osobe, institucija za njegu kroničnih bolesnika (bez obzira na dob, uključujući i djecu)

II Osobe koje mogu prenijeti infekciju vulnerabilnim grupama

- Medicinsko i paramedicinsko osoblje;
- Kućni kontakti i osobe koje pružaju kućnu njegu osobama pod povećanim rizikom od komplikacija (uključujući i djecu), a ne mogu se cijepiti. **U tom slučaju pod istim uvjetima, cijepi se njihovi ukućani.**

✓ Za navedene kategorije osiguranika HZZO je osigurao **besplatno cjepivo** za zaštitu kod njihovih odabranih liječnika obiteljske medicine. Isti imaju prednost u tijeku kampanje cijepljenja protiv gripe.

53000 doza za PGŽ 2010/2011.

Prevenција gripe

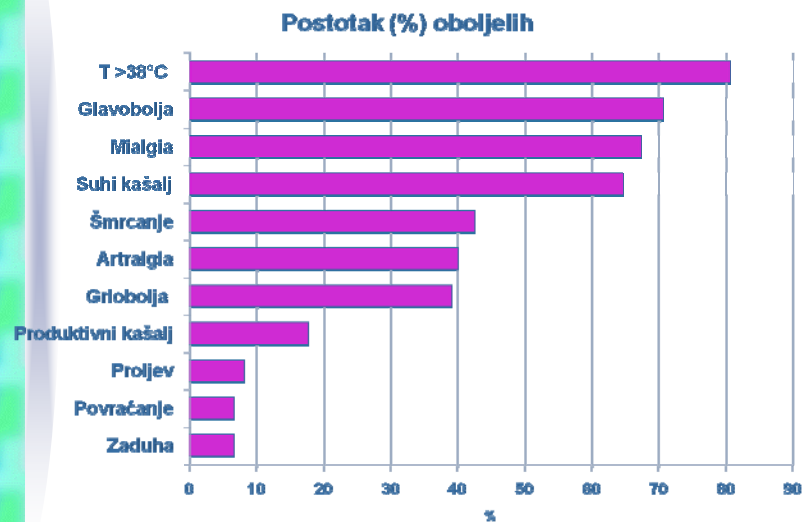

OPĆE MJERE - prevencija kod kapljičnih infekcija

PREPORUKE:

- u vrijeme epidemije izbjegavati sakupljanje ljudi (kino, kazalište, autobus)
- ne ići u posjete oboljelome (kući, u bolnicu)
- češće prozračivanje prostorija
- veći razmak između krevetića u vrtiću i sl.

Simptomi prisutni u vrijeme javljanja liječniku

Antivirusni lijekovi

- ▶ **Ne djeluju specifično na određeni virus gripe!**
- ▶ **Ublažuju simptome**
- ▶ **Spriječavaju množenje virusa u organizmu**

SIMPTOMATSKA TERAPIJA

- Za sniženje temperature
- za umirenje bolova
- za smanjenje sekrecije nosa
- za umirenje kašlja itd.

Antivirusni lijekovi

- **Inhibitori neuraminidaze**
 - Oseltamivir (Tamiflu)
 - Zanamivir (Relenza)
- **Efikasnost u liječenju im je ograničena potrebom započinjanja liječenja **unutar 48 sati od početka simptoma****

Osobne mjere zaštite (nefarmaceutске) za smanjenje rizika od zaražavanja gripom i prenošenja gripe druge osobe

Osobne mjere zaštite od zaraze

1. Izbjegavajte bliski kontakt s bolesnim osobama!

- Budite udaljeni od bolesnika barem jedan metak (ako nije nužno prilaziti bolesniku)
- Izbjegavajte mjesta na kojima se okuplja veliki broj ljudi (kino, koncerti itd.)
- Ne posjećujte bolesnika ako nije nužno odnosno ako ne sudjelujete u njezi bolesnika
- Izbjegavati javni prijevoz ako je moguće

2. Često perite ruke

- Često pranje ili dezinfekcija ruku smanjuje rizik od zaražavanja.
- Ruke treba temeljito prati sapunom i tekućom vodom, pogotovo nakon kašljanja i kihanja.
- Dezinfekcijska sredstva za ruke na bazi alkohola smanjuju količinu virusa na zagađenim (uprljanim) rukama, ali pranje sapunom i vodom je djelotvornije
- Pranje ruku treba svaki puta trajati najmanje dvadesetak sekundi

3. Izbjegavajte dodirivanje oči, usta i nosa!

- **Bolest se može prenijeti preko ruku s zagađene (kontaminirane) površine dodirivanjem oči, usta ili nosa.**

Osobne mjere za zaštitu članova obitelji i drugih osoba u bliskom kontaktu ako ste Vi bolesni

1. Vodite računa o respiratornoj higijeni!

- **Respiratorna higijena obuhvaća mjere kojima se sprečava izlaganje drugih osoba izlučevinama iz usta i nosa oboljelog, a koje mogu biti zarazne.**
- **Ako ste bolesni pri kašljanju i kihanju usta i nos morate prekriti papirnatom maramicom te je nakon toga baciti u koš za smeće (ne koristiti višekratno.**
- **Ako pri ruci nemate maramicu i ako nemate mogućnosti nakon toga odmah oprati ruke, bolje je usta i nos prekriti podlakticom nego dlanom.**

2. Često perite ruke

- **Pranje ili dezinfekcija ruku će zaštititi druge osobe od Vaših mikroorganizama.**
- **Pogotovo je važno temeljito oprati ruke sapunom i vodom nakon kihanja i kašljanja.**
- **Dezinfekcijska sredstva za ruke na bazi alkohola smanjuju količinu virusa na zagađenim (kontaminiranim) rukama, ali pranje sapunom i vodom je djelotvornije**

3. Ako ste bolesni ne idite u školu i na posao i ograničite kontakt s drugim osobama. Ostanite kod kuće!

- **Zdrave osobe trebaju se držati na udaljenosti od najmanje jednog metra odo osobe koja ima simptome gripe.**
- **Odrasli koji su bolesni mogu inficirati ostale 5 dana od početka simptoma, a djeca su zarazna 7 dana od početka simptoma.**
- **Osoba je zarazna cijelo vrijeme dok traju simptomi.**

Maske za lice

Nema dokaza da se zdravi ljudi mogu zaštititi od infekcije nošenjem maske za lice (kirurške maske) prilikom hodanja gradom, obavljanja svakodnevnih poslova i drugih aktivnosti za vrijeme trajanja sezonske gripe ili pandemije.

Stoga epidemiolozi (uključujući i Svjetsku zdravstvenu organizaciju i Evropski centar za nadzor nad zaraznim bolestima – ECDC) **zdravim ljudima ne preporučuju uporabu maski za lice u socijalnim kontaktima**

-
- **Uporaba maski za lice može doći u obzir kod bolesnika koji imaju simptome gripe te može pomoći u zadržavanju respiratornih izlučevina prilikom kašlja ili kihanja i smanjiti rizik od infekcije u bliskim kontaktima.**

-
- **To može biti korisno u slijedećim situacijama:**
 - Ako putujete kući ili u bolnicu nakon razvoja simptoma
 - Ako vas njeguju kod kuće i
 - Ako je zbog drugih okolnosti neizbježan bliski kontakt sa zdravim osobama

Mjere sprječavanja, suzbijanja i prevencija

Za bolesne:

- Kućna izolacija oboljelog
- Prvi kontakt s liječnikom: **telefonski**
- Kućno liječenje oboljelog
- Osobne mjere zaštite

Za zdrave:

- **Cijepljenje protiv gripe**
- **Izbjegavanje kontakta sa bolesnima**

SASTAV CJEPIVA PROTIV GRIPE ZA SEZONU 2010/2011.

A/California/7/2009 (H1N1)

A/Victoria/210/2009 priznat poput A/Perth/16/2009 (H3N2)

B/Brisbane/60/2008

Cjepivo odgovara preporuci Svjetske zdravstvene organizacije za sjevernu hemisferu i odluci EU za sezonu 2010/2011.

Cjepivo je suspenzija za injekciju u napunjenoj štrcaljki od 0,5 ml u kutiji koja sadrži jednu štrcaljku

Svako cjepivo za gripu sadrži:
inaktivirane površinske antigene,
konzervanse i
vodu za injekcije

Već četiri godine u Hrvatskoj za
populaciju najslabijeg imuniteta
dobiva se **ново cjepivo FLUAD**
koje uz sve navedeno ima još i
**adjuvans – pojačivač (potpora i
podrška imuniteta)**

**“ Kad gripa osudi, sekundarna
infekcija pogubi”**

(dr.Louis Cruveilhier 1873.-1950.)

- **Zaštita cjepivom od invazivnih
oblika pneumokokne bolesti
(meningitis, upala pluća, sepsa)
za sprečavanje sekundarnih
infekcija kod gripe**

INDIKACIJE ZA CIJEPLJENJE PROTIV INVAZIVNE PNEUMOKOKNE BOLESTI

(od 2 godine starosti nadalje)

- Umirovljenici koji su smješteni u „stacionarima“ domova umirovljnika*
- Osobe s funkcionalnom ili anatomskom asplenijom* (jedna revakcinacija nakon 5 godina za starije od 10 g., mlađi od 10 g. – revakcinacija nakon 3 g.)
- Kronična kardiovaskularna ili pulmonarna bolest
- diabetes mellitus
- alkoholizam i kronična bolest jetre,
- oštećenja koja dovode do istjecanja cerebrospinalne tekućine*
- osobe s ugrađenom pužnicom*
- srpasta anemija *

Imunokompromitirane osobe (jedna revakcinacija nakon 5 godina):

- HIV infekcija*
- Kongenitalna imunodeficijencija
- Leukemija
- Limfomi
- Hodgkinova bolest
- Multipli mielom
- Generalizirana maligna bolest
- Imunosupresivna terapija ili terapija kortikosteroidima
- Kronično oštećenje renalne funkcije
- Transplantacija organa ili moždane srži
- Nefrotski sindrom (za mlađe od 10 g. jedna revakcinacija nakon 3 g.)

*za dijagnoze obilježene zvjezdicom osigurano je besplatno cijepljenje

CIJEPLJENJE PROTIV PNEUMOKOKA

ZAŠTITA OD INVAZIVNIH BOLESTI

PNEUMOKOKNO CJEPIVO:

- Učinkovito u zaštiti rizičnih skupina od invazivnih pneumokoknih bolesti - poglavito starijih osoba koje boluju od kroničnih bolesti
- Pneumokokna pneumonija je glavni uzrok pneumokokne bakterijemije (invazivna bolest) a bakterijemiju je moguće spriječiti cijepljenjem

PREPORUKE ZA CIJEPLJENJE POLIVALENTNIM POLISAHARIDNIM PNEUMOKOKNIM CJEPIVOM

- 1. SVE osobe u dobi 65 i više godina**
- 2. SVE osobe starije od dvije godine s kroničnim poticajnim bolestima i stanjima**

kardiovaskularne bolesti
kronična opstruktivna plućna bolest
dijabetes
ciroza jetre
alkoholizam
kronična bubrežna insuficijencija

3. SVE osobe starije od dvije godine s oštećenim imunološkim sustavom

**splenektomija
anatomska ili funkcionalna asplenija
srpasta anemija
limfomi
Hodgkinova bolest
limfatična leukemija
multipli mijelom
transplantacija organa**

4.HIV-pozitivne osobe s ili bez simptoma

5.Epidemiološki i socijalno izdvojene skupine

**umirovljenički domovi
domovi za hendikepirane osobe
gerijatrijske bolnice
vojarne s pretrpanim smještajem
zatvori**

OSOBITO PRAKTIČNO:

**Istodobno cijepljenje protiv
influence i pneumokoka**

**JEDNA POSJETA
DVOSTRUKA
ZAŠTITA!**

Stop panici !